

Klenovské noviny

dvojmesačník obce Klenovec

X. ročník

Číslo 3/25. jún 2013

klenovskenoviny@klenovec.sk

Zdarma

Klenovská Rontouka 2013

Aj počas tohtoročnej Klenovskej rontouky sa časť z jej bohatej programovej ponuky odohrá na pódiu miestneho amfiteátra.

Gemersko – malohontské folklórne slávnosti 28.-30. jún 2013

Rontouka je opäť tu

Po 35-krát bude obec Klenovec opäť miestom a dejiskom Gemersko-malohontských folklórnych slávností. Účinkovala som už na prvom ročníku a chýbala som len na dvoch. Autorsky, organizačne, ako aj projektovo sa zapájam od roku 1989, takže spomienok priamo z deja podujatia je veľa. Za toto obdobie som spoznala množstvo ľudí, ktorých spájala spoločná láska a úcta k tradíciám našich predkov. Zažila som rôzne emočné situácie, niekedy to boli slzy šťastia, ale aj slzy bezradnosti, beznádeje a žiaľu. Cez toto všetko ale mám hlavne krásne spomienky na vzácnych ľudí, ktorých som mala možnosť spoznať. Tak ako som sa z malého dievčatka stala dospelou ženou ja, tak akosi dospeli aj naše folklórne slávnosti.

Na začiatku to boli jednoduché slávnosti, najskôr pod názvom Gemerské folklórne slávnosti a od roku 1991 Gemersko – malohontské folklórne slávnosti. Vďaka snahe obce a Gemersko-malohontského osvetového strediska sa v rámci spolupráce s Národným osvetovým centrom v roku 2000 dostali naše regionálne slávnosti medzi podujatia zaradené do Dní tradičnej kultúry Slovenska a získali aj svoj názov Klenovská rontouka. V rámci tohto projektu sme hľadali cesty ako viac zapojiť návštevníkov, ale aj samotných účinkujúcich scénických programov do rôznych aktivít a súťaží, kde si môžu prehliadnuť zručnosti, schopnosti a vedomosti v oblasti tradičnej ľudovej kultúry. Počas tohto obdobia sa v obci tvorilo aj miesto, kde sa jednotlivé scénické či sprievodné podujatia realizovali. Samotný amfiteáter prešiel rôznymi rekonštrukciami. Najvýznamnejšia bola pred 15 rokmi, kedy sa zrealizoval projekt Ing. arch. Jozefa Schmída a vďaka šikovným majstrom, zhodou okolností mojich otcov Pavla Kochana a manželovho otca Pavla Zvaru, vyrástol na lúčach v Klenovci amfiteáter hod-

ný umeleckého diela. Práve tu je najväčšia „boľačka“ nášho vzťahu ku kultúrnemu dedičstvu našich predkov, nakoľko zub času, ale hlavne vandalizmus niektorých neprispôsobivých občanov náš amfiteáter pomaličky ničí.

Podujatie ako okresné slávnosti vznikli na podnet bývalého riaditeľa Miestneho kultúrneho strediska v Klenovci Dušana Manicu. V spolupráci s okresným národným výborom a okresným osvetovým strediskom vznikli okresné - regionálne folklórne slávnosti s cieľom prezentovať tvorbu miestnych a regionálnych folklórnych kolektívov, remeselníkov, sólistov. Obec Klenovec bola tak miestom, kde sa raz ročne zišla celá regionálna folklórna „rodina“, aby priaznivcom a nadšencom ľudového umenia prinášala kus našej dedovizne. Počas tohto obdobia organizačne, ale aj autorsky na scénických programoch, ako aj na sprievodných aktivitách podujatia spolupracovalo množstvo folkloristov, osvetových pracovníkov, ako Igor Kovačovič, Radoslav Uhrin, Anna Hanušová, Drahomíra Plichtová, (Pokračovanie na 2. strane)

Vážení spoluobčania, milí priatelia!

Leto, na ktoré sme sa tak tešili po dlhej a krutej zime, je už tu. Žiaci a študenti sa tešia na letné prázdniny, aby načerpali nových síl. Mnohí z vás majú naplánované letné dovolenky, niektorí sa tešia k moru, iní chcú cestovať, aby spoznávali exotické krajiny, ale sú aj takí, ktorí túžia oddychovať v krásnej slovenskej prírode. Všetci chcú nájsť prostredie, kde sa budú cítiť dobre, kde si oddýchnu, budú sa venovať svojim blízkym a svojim koníčkum. Jedno známe príslovie však hovorí: Všade dobre, doma najlepšie. Taká je životná skúsenosť našich predkov, ktorí si domov vážili. A je to tak. Dovolenka skončí a každý sa vráti domov, na miesto, kde celý rok žije, vracia sa medzi svojich známych, susedov a priateľov. A tu by sa mal človek tiež cítiť dobre, aby mohol povedať, že doma je naozaj najlepšie...

Čo je k tomu potrebné? V prvom rade dobré a úprimné vzťahy v rodine, vzájomná tolerancia v susedských vzťahoch a občianskom spoložití, lebo často nevieme rozlíšiť, či to, čo je dobré pre mňa, je dobrým aj pre iného. Ak si toto uvedomíme, každý medzilidský spor bude oveľa ľahšie riešiteľný. No určite k tomu patrí aj životné prostredie, v ktorom žijeme. Každému by malo záležať na tom, aby jeho dom, záhrada, či okolie domu vyzeralo pekne a útulne, aby sa mu tam žilo dobre. Keď sa každý bude starať o svoje okolie, nehladiac na to, či je to jeho alebo obecný pozemok, skrášli sa celá obec pre nás, čo tu žijeme, ale aj pre návštevníkov. To je naša vizitka a tým sa hodnotí naša kultúra a spolupatričnosť k obci. Životné prostredie je vecou nás všetkých. Hovorí o tom aj Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, kde sa v § 3, odst.3 píše:

Obyvateľ obce sa podieľa na rozvoji a zveľaďovaní obce a poskytuje pomoc orgánom obce. V súvislosti s tým je povinný:

- a) ochraňovať majetok obce a podieľať sa na nákladoch obce, vykonávať menšie obecné služby organizované obcou, ktoré sú určené na zlepšenie života, životného prostredia, ekonomických podmienok a sociálnych podmienok obyvateľov obce a sú vykonávané v záujme obce
- b) podieľať sa na ochrane a na zveľaďovaní životného prostredia v obci
- c) napomáhať udržiavať poriadok v obci
- d) poskytovať podľa svojich schopností a možností osobnú pomoc pri likvidácii a na odstraňovaní následkov živelných pohromy alebo havárie v obci.

Ale poznanie akéhokoľvek zákona nám nepomôže zlepšiť úprimný ľudský vzťah každého z nás k susedovi či spoluobčanovi, citlivý vzťah k životnému prostrediu či k svojmu okoliu, k obci, v ktorej všetci žijeme. Nestavajme sa k týmto veciam ľahostajne, určite sa nám potom všetkým bude lepšie žiť v duchu príslovia: Všade dobre, doma najlepšie.

Poriadok na verejných priestranstvách pomáhajú zabezpečovať aj pracovníci, ktorí sú v evidencii úradu práce ako dlhodobo nezamestnaní. Všetkým, ktorí uskutočnili upratovacie práce na verejných priestranstvách a všetkým dobrovoľníkom, ktorí sa zúčastnili Dňa Zeme, patrí moje úprimné poďakovanie.

Aj obec sa snaží vykonávať úkony, aby boli napĺňané potreby obyvateľov a aby sa naplňali naše spoločné plány na jej rozvoj. Toto sú však dlhodobé ciele. Pustili sme sa do nových investícií, podali sme ďalšie projekty. Niečo sme zrealizovali, na inom pracujeme, viditeľné sú už zmeny okolo námestia. Pozornosť je zameraná aj na iné časti Klenovca, lebo je celý rad problémov, o ktorých vieme a snažíme sa ich riešiť postupne, z hľadiska ekonomických možností.

No nielen práca naplňa život našej obce. Oživením sú spoločenské, kultúrne i športové akcie pre občanov, ktoré obec organizuje alebo spouloorganizuje. Obec vytvára podmienky aj pre fungovanie spoločenských organizácií a združení, ktoré pôsobia na jej území. V oboch prípadoch je problémom malý záujem občanov, hlavne mládeže a strednej generácie.

Pred nami je významné podujatie, jubilejný 35. ročník Gemersko-malohontských folklórnych slávností Klenovská rontouka. Dovoľte mi, aby som vás všetkých čo najsrdečnejšie na túto kultúrnu akciu na začiatku leta pozvala. Verím, že toto podujatie poteší všetkých milovníkov tradičnej ľudovej kultúry.

Milí spoluobčania, do ďalších letných dní všetkým prajem veľa dobrej nálady, slnečných dní plných oddychu, príjemných priateľských stretnutí a pekných zážitkov počas dovolenkových a prázdninových dní.

Zlata Kaštanová, starostka obce

Rontouka je opäť tu

(Pokračovanie z 1. strany)

Elena Torpišová, Ľubomír Nvôška, Pavel Bútor, Jozef Burič, Ladislav Bačinský, Darina Kišáková, Aneta Cvachová, Štefan Pataki, Jaroslava Jelchová, Jaroslava Chromeková, Jaroslav Piliarik, Vladimír Petrínek, a i. Za toto obdobie sa vymenili v obci jej predstavitelia, ktorí sa hlavne technickým a finančným zabezpečením podieľali na realizácii slávnosti: bývalý predseda miestneho národného výboru Ondrej Vančík, bývalý vedúci folklórneho súboru Vepor a zároveň tajomník miestneho národného výboru Ján Trnavský. Ďalej riaditelia miestneho kultúrneho strediska Dušan Manica, Soňa Trenčínová a Jaroslav Zvara s tímom pracovníkov osvetového strediska a obce. Najvýznamnejšiu etapu zažilo podujatie v období 1998 – 2008 pod taktovkou bývalého starostu Pavla Struhára. Od roku 2000 je riaditeľkou a dramaturgičkou slávnosti Stanislava Zvarová a medzi partnerov slávnosti pribudlo Občianske združenie Rodon Klenovec. Do podujatia sa zapojili aj dobrovoľníci z regiónu. Ako prví to boli členovia OZ Ozveny z Hrachova, neskôr členovia MAS MALOHONT, ale aj samotní občania obce, najpočetnejšie z radov folkloristov a ich priateľov, klubu dôchodcov, Materskej školy Karola Pajera, špeciálnej základnej školy, Základnej školy Vladimíra Mináča. Počas 35-ročnice sa vyprofiloval „najmladší“ z programov Roztratené zrnko, ktorý má veľmi dôležitú úlohu a to terénny výskum, jeho spracovanie a uvedenie na scénu – prezentácia obcí regiónu Gemer – Malohont. Tím dobrovoľníkov Andrej Sýkora, Jaroslav Zvara, Jaroslav Piliarik, Alenka Ďurkovičová, Jarka Jelchová, Stanislava Zvarová tak robia veľmi záslužnú činnosť, aby tradície regiónu boli objavené, uchovávané a prinášané na scénu pre súčasnú generáciu.

Počas tohto obdobia sa ozývali aj hlasy, aby sa podujatie zrušilo alebo skrátilo, čo by ale bolo veľmi zlé riešenie. Pomaly ako sme program rozvíjali, sme ho, žiaľ, aj z dôvodu finančných, ale aj ľudských kapacít, začali skracovať. Už tretí rok realizujeme programy len v piatok večer a v sobotu. Podujatie končíme v spolupráci s ECAV v Klenovci, kde si malým programom uctíme pamiatku našich predkov, s nádejou pre zachovanie nášho kultúrneho dedičstva ďalším generáciám.

Verím, že mnohí pochopili aký

veľký význam slávnosti majú nielen pre obec, ale pre celý región. Práve toto je jedným z ohniviek reťaze, vďaka ktorej môžeme spájať rozvoj regiónu a jeho trvalú udržateľnosť. Folklórne slávnosti by sa nemohli uskutočniť bez finančného zabezpečenia, čo nebolo a ani nie je jednoduché. Hlavným zdrojom sú najmä financie získavané prostredníctvom projektových zámerov, ktorých je nespočetné množstvo a nie všetky sú ale úspešné. Ale aj to patrí k životu, za všetkým je hlavne veľké množstvo práce. Aj v tomto roku sme mali úspechy vystriedané neúspechmi, ale dúfame, že vďaka úspešným projektom sa nám nakoniec podarí pripraviť 35. ročník hodný svojho jubilea.

Podujatie je realizované s finančnou podporou:

Ministerstva kultúry SR, Banskobystrického samosprávneho kraja, Nadačného fondu Slovenskej sporiteľne v Nadácii Pontis, Miestnej akčnej skupiny MALOHONT, Nadácie Matice slovenskej a reklamných partnerov: Pekárne Hriňová – Krivec, firmy Hyza, Nika, Heineken, BBInvest s.r.o., Prega Klenovec. Hlavným mediálnym partnerom je www.rimava.sk, ďalší mediálni partneri sú: RTVS – Rádio Regina, www.malohont.sk, www.echoviny.sk, www.jankohrasko.sk, www.folklorista.sk, GTV.

Na záver chcem poďakovať všetkým, ktorí akokoľvek napomáhajú pri príprave či realizácii podujatia organizačne, technicky, umelecky. Ďakujem všetkým tým, ktorí bez nároku na honorár, na úkor svojho voľného času pomáhajú realizovať toto jediné a jedinečné podujatie v oblasti folklóru nielen v obci Klenovec, ale na území okresov Rimavská Sobota a a Revúca. Počas 35 rokov sa na javiskách vystriedali tisíce tanečníkov, muzikantov, spevákov. Spolupracovalo množstvo autorov programov, moderátorov, fotografi, kameramani, zvukári, osvetľovači, pomocníci technického zabezpečenia, organizátori, vystavovatelia, remeselníci. Mnohí z nich sa na nás pozerajú z neba a ja verím, že im robíme radosť a aj naďalej budeme. Verím, že žriedlo gemersko-malohontskej kultúry nevyschne, že plamienok lásky k ľudovému umeniu k prírodnému a kultúrnemu dedičstvu nezhasne a úcta k predkom sa zachová.

Stanislava Zvarová, riaditeľka a dramaturgička slávnosti

Klenovská rontouka je pre mňa neoddeliteľnou súčasťou folklórneho sveta v mojom živote. Už ako malý chlapec som sa prostredníctvom detského folklórneho súboru ocitol na doskách amfiteátra v Klenovci. Bol to pre mňa fascinujúci zážitok a otvorilo mi to cestu za svojím cieľom a vlastne aj mojím povoláním. Klenovec a Rontouka mi prirástli k srdcu. Rok čo rok sa teším na to, ako si môžem znovu zatancovať a zažiť tú nádhernú atmosféru, ktorú tvoria ľudia s obrovským srdcom pre folklór a snažia sa zachovávať tradície a zvyklosti v našom Gemeri a Malohonte. **Matej Villányi**

Gemersko – malohontské folklórne slávnosti sú pre mňa predovšetkým sviatkom ľudí, ktorým srdce bije pre folklór, sviatkom všetkých, ktorí si ctia tradície, ľudovú pieseň, tanec či tradičné gastronomické špeciality, na ktorých vyrastali naši starí rodičia. Vždy som pocítila neopísateľné teplo, keď som vchádzala pár dní pred Rontoukou do Klenovca a vítali ma, tak ako každého domáceho či návštevníka, farebné transparenty natiahnuté cez cestu so síce obyčajnými, no pre milovníkov folklóru, krásnymi úryvkami ľudových piesní. Osobitné čaro malo a vždy má pre mňa vyzdobené klenovské námestie s tribúnou okrášlenou zelenými brezičkami a tiež s drevenými stánkami pripomínajúcimi zašlé časy. Každý rok rovnaké a predsa rok čo rok iné vo svojej rôznosti farieb, vôní, spevu i jazykov. Už niekoľko rokov ku koloritu tohto jedinečného podujatia patria dvory s dobrými, nielen slovenskými tradičnými špecialitami. Myslím si, že naša Rontouka je fenomén, ktorý spája ľudí z rôznych kútov Slovenska i mimo neho. Spája ľudí z blízka i z ďaleka, ktorí prichádzajú do nášho Klenovca, aby nám odovzdali so svojím umením aj kus svojho srdca, alebo spája ľudí, ktorí sa chcú jednoducho zabaviť. **Blažena Hrušková**

Klenovská rontouka mojimi očami 35 rokov GMFS

Je v obci málo ľudí, ktorí mali možnosť prežiť tieto slávnosti z troch pozícií. Keďže som obyvateľka Klenovca od narodenia, brala som ich ako každoročnú tradíciu života našej obce.

Najprv som ich prežívala ako diváčka. Podľa programu som si vybrala vystúpenia, ktoré navštívim. Videla som tu priestor na oddych a možnosť oživiť si pôvodné tradície, ktoré boli súčasťou života predchádzajúcich generácií. Tešila som sa aj na stretnutia s príbuznými a priateľmi, ktorí chodili na Klenovskú rontouku.

Ako poslankyňa som mala možnosť zažiť tieto slávnosti ako hosť, pozorne som každoročne sledovala už celý program, zúčastňovala som sa na oficialitách, ktoré ich správajú.

Ako starostka mám možnosť byť pri celej organizácii Klenovskej rontouky. Popri množstve povinností sa snažím nájsť si čas na obdivovanie krehkej krásy piesní, tan-

cov, krojov i výrobkov šikovných rúk remeselníkov. Neobídeme ani dvory, v ktorých je plno veselých ľudí a rôznych vôní.

V každej pozícii som vnímala slávnostnú atmosféru v obci a pôsobivé vystúpenia účinkujúcich, uvedomujúc si, že ľudové umenie je našim spojením s predchádzajúcimi generáciami. Zachováva dedičstvo, ktoré bolo súčasťou ich života, práce, radosti i smútku. Bola by škoda, keby ho zaničenie folklóristi aspoň občas neukázali ľuďom. Vďaka nim sa stále presievdam, že ľudová kultúra má svojich nasledovníkov, ale má aj svojich obdivovateľov.

Verím, že aj jubilujúca, 35 - ročná Klenovská rontouka má pred sebou mnoho ďalších plodných, tvorivých rokov, rokov úspechu. Verím, že toto podujatie bude aj ďalšie roky prínosom pre nás divákov, ale aj pre tých, ktorí sú ochotní navštíviť piesne, tance a verejne vystupovať na festivale. **Zlata Kaštanová**

Tak ako mám hlboko v srdci ukrytú lásku k rodnej obci, tak neodmysliteľne som spojený s jej minulosťou, prítomnosťou a je len samozrejmé, že mi nie je ľahostajná ani jej budúcnosť. Klenovec bol vždy pre mňa inšpiráciou a výzvou ako v minulosti hľadať prvky použiteľné pre rozvoj v budúcnosti. Jedným z týchto prvkov je i dedičstvo našich predkov a dar našich starých otcov či matí v podobe neopakovateľného a ničím nenahraditeľného umenia, ktoré pomenúvame zjednodušene slovom folklór.

Folklór je ten fenomén, čo nás všetkých doma i vo svete spája, ale svojimi špecifickými znakmi i odlišuje. To je na folklóre to fascinujúce a stále žiadané, že sa ho pre jeho rozmanitosť nikdy neprejeme a bude nám chutiť tak ako chlieb, deň čo deň.

Klenovská rontouka je zhmotnenou túžbou folklórnych zánieten-cov sústrediť rozmanitosť domáceho i zahraničného kultúrneho dedičstva pod jednu strechu do jednej obce Klenovcom zvanej. Myslím si, že to mali na mysli zakladatelia, keď organizovali nultý i prvý ročník Gemersko-malohontských folklórnych slávností. Od tejto doby ubehlo už mnoho rokov a veľa vody pretieklo našou Rimavou, i zakladateľom zbelel vlas, a z malého, ešte verejnosti málo známeho folklórneho festivalu sa stalo kultúrne podujatie známe na Slovensku i vo svete.

Klenovská rontouka je dieťa, čo zrodilo sa z lásky jej zakladateľov, dieťa, o ktoré sa treba neustále starať a s láskou ho opatrovať. Som rád, že v každom období má svojich pestúnov, ktorí sa starajú o jeho ďalší vývoj a rast. Len vďaka nim má Klenovec poklad nad všetky Jánošíkove, poklad, o ktorý sme bohatší než ostatné obce, ale o ktorý sa každoročne s nimi úprimne, radi a po bratsky podelíme. **Pavel Struhár**

Tridsaťpäťročné GMFS

Hoci sa veci okolo nás rýchlo menia, teší ma, že jedno významné podujatie v našom regióne úspešne pretrváva a v tomto roku osláví už svoje 35. výročie. Vždy v júni prichádzajú do Klenovca na Klenovskú rontouku, Gemersko-malohontské folklórne slávnosti, folkloristi, aby v nás svojim spevom, hudbou a tancom vyvolali pocit krásna, sviatočnej chvíle a nevšedného zážitku, aby nám odovzdali umelecké posolstvo slovenského, ale i zahraničného folklóru.

Ich účasť na Klenovskej rontouke svedčí nielen o pretrvávajúcej úcte k folklórnym hodnotám, o ich nadaní a talente, ale aj o snahe prostredníctvom vlastnej výpovede podeliť sa so svojimi divákmi o časy neopakovateľné a nevšedné. Prichádzajú s vierou, že nám pomôžu odhaliť krásu zašifrovanú v ľudových piesňach, tancoch, zvykoch a prostredníctvom umeleckej interpretácie zúčastniť sa na záračnej púti objavovania tradičnej ľudovej kultúry. A to napriek dobe, ktorá si, nehľadiac na duchovný rozmer ľudského spoločenstva, stanovila iné priority. A to je naozaj škoda. Teší ma, že aj pri súčasných ťažkostiach sa Klenovská rontouka ukáže v plnej kráse, že diváci i účinkujúci budú odchádzať z Klenovca spokojní a s nezabudnuteľnými zážitkami. Za to, že naše folklórne slávnosti pretrvávajú až do dnešných dní patrí moje poďakovanie všetkým organizátorom, realizátorom jednotlivých programov, účinkujúcim, moderátorom, remeselníkom, s ktorými sa môžeme stretnúť v Klenovci na tohtoročnej Klenovskej rontouke, 35. ročníku Gemersko-malohontských folklórnych slávností.

Darina Kišáková

Cesta rozprávkovým lesom

S týždenným oneskorením (pre nepriaznivé počasie), ale predsa sa 8. júna uskutočnila Cesta rozprávkovým lesom v Klenovci. Zmenenou trasou cez Hôru smerom na Polomce, dolu k Stupom a starou cestou do areálu materskej školy prešli nielen klenovské deti, ale aj deti z okolitých miest a obcí. Hoci nás počasie niekoľko dní strašilo dažďom, v sobotu dopoludnia bolo krásne a akcia sa nám vydarila. Krásna okolitá príroda a rozprávkové bytosti (víly, žabky, ježibaby, čerti, motýliky, škriatkovia, zbojníci, šašovia a shrek), ale i bludisko, ukážky poľovníckych trofejí a psov, ukážky policajného zboru z Hnúšťa, trampolína, maľovanie na tvár z Oriflame a cvičené psíky potešili našich najmenších k sviatku MDD. Vďaka patrí všetkým, ktorí sa pricínili o hladký priebeh akcie, všetkým sponzorom za finančnú i materiálnu podporu a veľké ďakujem patrí organizátorom, bez ktorých by sa akcia neuskutočnila: Obec Klenovec, Materská škola Karola Pajera, Základná škola Vladimíra Mináča, špeciálna základná škola, FS Vepor a OZ Rodon.

-o-

Deti z našej MŠ sa predstavili aj na tohtoročných oslavách Dňa matiek.

Pestrý život v našej škôlke

V máji a v júni, tak ako počas celého školského roka, sme mali v našej materskej škole rôzne akcie a podujatia.

V máji sme plnili Rómsky projekt Kalo, ktorý sme mali rozdelený do dvoch akcií. Prvým podujatím bola návšteva študentov z Konzervatória Hnúšťa. V krátkej scénke, ktorú zahrli pani učiteľky Janšová a Koldrásová, sme oboznámili naše deti prijateľnou formou so životom Rómov v minulosti a dnes. Potom nám študenti zaspievali, zahrli a zatancovali krásne rómske piesne a tance. Roztancovali nás všetkých a mali sme z podujatia hlboký zážitok. Nadviazali sme spoluprácu, za ktorú ďakujeme študentke Slávke Oláhovej a samozrejme riaditeľke školy pani Radičovej a kolektívu školy. Pokračovaním bola návšteva v miestneho kováča pána Radiča, kde deti mali možnosť vyskúšať si, ako chutí kováčske remeslo. Videli výrobky a dielňu, v ktorej pracuje pán Radič. Ochotne deti oboznámil so svojim remeslom.

Sviatok detí MDD sme oslávili rozprávkou. Oprášili sme Medovníkový domček, obľúbenú rozprávku malých detí. Pani učiteľky Mináčová, Janšová a Koldrásová potešili naše deti svojím podaním známej rozprávky, ktorá sa neskončila tradične. Ježibabe sa nik nepomstil a ona im rozdala k sviatku sladkosti. Pokračovaním MDD bola trochu oneskorená akcia Cesta rozprávkovým lesom. Počasie sa dopoludnia umúdlilo a deti s dospelými si mohli vychutnať putovanie za rozprávkovými bytostami. Novou trasou cez Hôru plnili rôzne úlohy za čo boli odmenení sladkými dobrotami. V MŠ ich čakali policajti, pri ktorých sa mohli bližšie oboznámiť s ich prácou. Dievčatá nám predvedli cvičených

psíkov, členky firmy Oriflame maľovali deťom tváre a maminkám ošetrili ruky, mohli si poskakať na trampolíne, ale aj vidieť poľovnícke trofeje a porozprávať sa s poľovníkmi. Ďakujeme lekárovi Jánovi Šoltésovi a sestričke Erike Luptákovéj, že dohliadali na naše zdravie.

Nuž a komu ešte patrí vďaka za spoluprácu? Obecnému úradu, učiteľkám a tetám upratovačkám z MŠ, základnej škole, špeciálnej základnej škole, poľovníckemu združeniu, OZ Rodon, tetám, ktoré nám pripravili guláš - Husmanovej, Rosiarovej, Pohorelskej, Cmerovej a stánkarom, ktorí nám spestrili ponuku. Nemenej ďakujeme zo srdca všetkým ochotným sponzorom, ktorí nám veľmi pomohli a niektorí aj bez pýtania prispeli na našu akciu. Som milo prekvapená. Stretla som sa s veľkou ochotou a preto sa nám všetkým dobre robilo. Milí sponzori - Ján Ulický, Andrea Bálintová, Janka Jakubcová, manželka Ďurišovej, Jarka Hrušková, CBA, Drogeria Tomová, Maroš Kobylák, Ondrej Barto, Jarka Grlická, Bubelíny, OZ Rodon, Anna Koldrásová, Monika Derenčéniová, Oriflame, Polícia Hnúšťa, Lucia Mitterpachová - Fineko, poslanci OZ, Eva Moncoľová, Zuzana Jakabšicová, Andrej Dovala, Vlado Dovala, Ruženka Kováčová. ĎAKUJEME ! Dúfam, že som nezabudla na nikoho, to by ma veľmi mrzelo, pretože dobrí ľudia sú. A spoznáme ich vtedy, keď potrebujeme pomoc. Za všetky deti, ktoré boli v rozprávkovom lese som šťastná.

Anna Koldrásová

Materská škola Karola Pajera

Oznámenie o bankomate

Vážení spoluobčania, vzhľadom na množstvo dopytov ohľadom zachovania bankomatu Slovenskej sporiteľne, a.s. v Klenovci vám oznamujem, že po spojení síl s pánom seniorom Dušanom Germanom a jeho manželkou sa nám podarilo vyvolať rokovania so Slovenskou sporiteľňou, a.s.. Bankomat v našej obci je veľmi stratosť, lebo sú málo využívané jeho služby. Našli sme však s vedením SLSP v Bratislave a v Banskej Bystrici určité riešenia. Po ich splnení sme sa dohodli na ponechaní bankomatu v našej obci naďalej v prevádzke.

Pomôcť môže aj každý z vás. Pre jeho zachovanie je dôležité, aby ste uprednostňovali využívanie služieb bankomatu v mieste svojho bydliska, aby nám v budúcnosti znovu nehrozilo zrušenie týchto základných bankových služieb v našej obci.

Ďakujem.

Zlata Kaštanová, starostka obce

...A je to!!!

Pat a Mat, takí milí malí babráci. Vždy sa do niečoho pustia veriac, že to dobre dopadne. Deti aj dospelí s napätím sledujú, ako dopadne maľovanie, sťahovanie, pranie, výlet... Sú to len vymyslené animované príbehy na pobavenie. Ale! V živote sa to niekedy hodne podobá na A je to!

Pílenie stromu. Stalo sa to pred pár rokmi v Klenovci, blízko námestia. Strom rástol vo dvore blízko plota. Bol vysoký, košatý, konáre presahovali aj nad ulicu, boli hrubé aj suché a ohrozovali ľudí aj autá. Prišlo jasné rozhodnutie: spiliť. V Klenovci je dosť skúsených chlapov, čo vedia narábať so „stihlkou“ a vedia takúto prácu urobiť dobre aj bezpečne. Pre partiu chlapov každodenná práca, pre divákov udalosť hodná pristavenia sa. Museli nás posielat' kus ďalej,

aby niekoho nezranili odpílené padajúce konáre, ktoré jeden za druhým padali na cestu aj do dvora. Strom ešte stál. Zoštíhlený, ale hrdo stál. Po krátkej porade sa chlapi dohodli, že auto, ktorým sa priviezli, môže ostať tam, kde je, pretože strom spadne na opačnú stranu. To už dokážu aj začiatočníci. Pre istotu jeden z nich vybral z auta nejaký starší povraz, aby strom v tom správnom smere pridržali. Hlavný pilčík tým nebol nadšený (takto vyzerali ako amatéri...),

Po skončení slávnosti konfirmácie pršalo, takže fotografovanie tohtoročných konfirmandov spoločne s pánom seniorom Dušanom Germanom bolo netradične pred oltárom.

Konfirmácia

Čo to je? - Potvrdenie krstnej zmluvy, – tak sa to učili počas dvojročnej prípravy jedenásti konfirmandi, dievčence a chlapci v teenagerskom veku. Pre mnohých je to predovšetkým rodinná slávnosť s hosťinou, darčekom, stretnutiami, rôznymi starosťami.

V tomto roku v našom cirkevnom zbore bola slávnosť konfirmácie v nedeľu Svätej Trojice, teda 26. mája. Vyupratovaný, slávnostne vyzdobený chrám Boží uvítal krásne oblečené dievčatá a chlapcov. Vo vnútri už boli ich rodinní príslušníci – rodičia, krstní rodičia, starí rodičia, súrodenci... Pravdaže, nechýbala technika, ktorá zachytáva slávnostné chvíle obrazom i zvukom. Podľa tradície bola na začiatku skúška, ktorú všetci úspešne zvládli. Na začiatku i na konci zaznela rezka pieseň, ktorá znela čisto, radostne. Veď dievčatá sú dobré speváčky i vo folklórnych súboroch. Hudba bola spomenutá aj na začiatku príhovoru k prítomným, ktorý mal pán senior Dušan German:

- Mnoho ľudí si myslí, že sú dosť múdri a šikovní, aby skladbu zvanú život zvládli sami. Boja sa, že ak poslúchnu Pána Boha a uveria Jeho slovu, ak Ho, obrazne povedané, pustia za klávesy svojho života, že utrpia škodu, že sa niečo pokazí, že dôjde k disharmónii. Nie je to pravda! Naopak – len vtedy, keď Všemohúceho pustíme za „organ nášho života“, spoznáme, o čom je skutočné žitie.

ale nasadil si prilbu, pripol si na pás „stihlku“ a vyšiel do výšky, ako bolo treba. Pripútal sa, naštartoval pílu a vypíliť klin v smere pádu stromu a zakríčal: - Pozóór! Nešmochíte sa už tam. Len trimte ten povraz! Píla sa zarezávala do kmeňa na plný plyn. Strom za chvíľu padne. Všetci sme pozerali smerom hore. Iba Igor, prezývaný Ťahámatota (prezývku dostal preto, lebo sa tak vraj volá krčma po japonsky) si všimol, že dvaja chlapi držia povraz a zdalo sa mu, že nevládu ťahať. Zložil z pleca háčtyžák (plecniak), popľul si do dlani a chytil povraz zašomral: - Dajte to sem, vy zasraní“. Ozval sa výkrik - Nechááá! Ale pozde. Povraz sa roztrhol, chlapi sa prekoprci horeznačky, strom zapraskal, pilčík a my všetci sme zdesene pozerali, ako strom padá presne na auto. Nedopílený kmeň sa napol ako luk, keď Igor zatiahol a potom sa vysťrel a pokorne padal k zemi. Na druhú stranu. - A je to! Riadna galiba sa stala. Igor sa postavil a spytoval sa: - Čo to máte za povraz? Chlapi sa oborili na neho s krikom: - Nebula ti súra sa do toho starať, ty teľembák akýsi. Zmizni nám z očí! Igor sa nevzdával: - Engeduj! Prepáč! Prepáč! Keď ma už oslovuješ, tak pán Teľembák! Vždy, keď niekto potrebuje pomoc, pomôžem.

Zodvihol si háčtyžák, prehodil si ho cez plece a spokojne odkráčal...

Ján Kováčik
(Pokračovanie v budúcom čísle.)

Pri osobnom konfirmovaní dostáva každý svoj vlastný text z Biblie. Po sľuboch, modlitbách a poďakovaniach mal príhovor i dozorca CZ Ján Ulický a noví (dospelí) členovia dostali knižky. Nasledovalo prvé prijímanie Večere Pánovej. Pred jej začiatkom mal príhovor seniorálny kaplán Roman Roškoš. Rodinní príslušníci takisto pristúpili k VP. Na záver všetci zaspievali evanjelickú hymnu Hrad prepevný je Pán Boh náš, zbroj výborná i sila!

V našom cirkevnom zbore býva tradične konfirmácia pred začiatkom leta (koniec mája). Pozrime sa aspoň letmo na záznamy z matriky:

18. júna 1933 = 81 dietok, 43 chlapcov, 38 dievčat

2. mája 1943 = 83, 45 + 38

17. mája 1953 = 41, 21 + 20

10. mája 1963 = 40, 29 + 11

23. apríla 1973 = 26, 16 + 10

1983 = 0

23. mája 1993 = 24, 14 + 10; starší 14, 7 + 7, narodení v rokoch 1968 – 1976

25. mája 2003 = 11, 5 + 6

26. mája 2013 = 11, 3 + 8 dievčat

To je strohá štatistika. Kto vie a chce, dokáže „čítať medzi riadkami“. Uvítali by sme, ak by sme o nule čítali „čierne na bielom“ – čo bolo, ako bolo, prečo bolo? Alebo si stále hovoríme: - Čo bolo, bolo...? Dobré, podme dopredu! Ale podme, nestojme. Skutočné hodnoty vždy boli, sú a budú. Nenadarmo básnik hovorí: Diamant v hrude nezhynie. Záleží na tom, akú cestu si vyberieš. Ježiš je cesta, pravda i život.

Anna Germanová

Stípkček

Milé Klenovské noviny.../II.

Napísané slová sú pre nás veľkým zrkadlom so spätným obrazom. Ako to myslím? Možno tak, že si sadnem k papieru, vezmem do ruky pero a v posvätné chvíli ticha ich starostlivo ukladám ako spomienky do pokladnice, milé Klenovské noviny.

Teraz je to presné. Keď si to prečítam na vašej stránke, je to krásny zrkadlový obraz čarovných chvíľ môjho detstva. A čo je pre dieťa najčarovnejšie okrem Štedrého večera? Naozaj prázdniny u starých. Starkí, to sú totiž rozprávkové bytosti, čo majú už čas a - povedzme si to úprimne - vedia, že ich starostlivosť má určité hranice a nemusia byť s neposedným a veľmi živým drobízgom stále. Sviatočné spoločné chvíle sa o chvíľu končia a... Hajde deti, k rodičom! A teraz by tu malo byť pár smajlíkov.

Keď sme išli k starým na návštevu alebo na prázdniny a viezli nás tam rodičia, prvý rozhovor bol o tom, čo je vlastne Klenovec. Mamka vždy vravela, že je to dedina a otec, celkom vážne dotknutý, tvrdil, že je to polomesto. Či už dedina, alebo polomesto, to nie je podstatné. Podstatný je a bude stále Klenovec. Má nádherné námestie. Presne oproti starorodičovskému domu si pamätám kaviareň a celkom presne pod oknami našich izieb, mal zastávku autobus. Na konci spoločného dvora bola - ani teraz neviem, ako to nazvať - mangliareň? Latový prístrešok, v ktorom starý rozkrútil mangel a dva-či trikrát do týždňa mangloval ženám všetko, čo priniesli. Ženičky si to potom pokládali do košov a išli čakať pod tie naše okná na autobus.

Keď sa to tak vezme, práve tento čas bol časom informácií. V obci ešte nebolo veľa telefónov, kto vie, či už bolo pár televízorov... Ale správy sa šírili rovnako rýchlo, iba azda lokálnejšie. Ušetrilo to veľa traumy zo všetkého zlého, čo sa deje vo svete, ľudia boli kludnejší a láskavejší voči sebe.

Dlho som napríklad nerozumela označeniu „regulovaná rieka“. V Klenovci bola už vtedy, keď som si po schodoch k jej vode chodila močiť nohy. Rimava mala priezračnú vodu a pokojne si tiekla stredom dediny. Chodili sme po hladkých kameňoch jej dna a nikto sa nebál, že by sa nám malo niečo stať. Klenovec mal „regulovanú“ riekou (či riečku), a nemusel sa báť vytápania. Aspoň som o tom nikdy nepočula. A bolo úžasné chlaďiť si v horúcom lete nohy skoro po kolená vo vode.

Nuž, vtedy mi naozaj siahala jej hladina skoro po kolienka detských nôh.

Kiež sa tá Rimava bude rovnako pokojne plaviť, ako v čase môjho detstva. A prajem jej znovu veľa zvedavých detských nožičiek, čo v jej vodách nájdú hlavne v letnom čase jej láskavé hladenie.

Je to tisíckrát čarovnejšie ako strnulá poloha pri počítači, mobile, či tablete.

Zuzana Švecová

Deň matiek 2013

Aj tento rok bol v rozkvitnutom máji ten krásny sviatok Deň matiek. Deti z Materskej školy Karola Pajera sa tešili a usilovne pripravovali prekvapenie pre svoje mamičky. Pri príprave boli milé, usilovné a pozorné. Pripravili darčeky: motýliky – CD so svojimi fotkami, mačiatka – ružičky, ježkovia – obrázky, usilovné včielky – krabičku s brošničkou. K tomu pripravovali, spoločne celá škôlka, kytičku, ktorú uvideli z tančekov a vystúpili v kultúrnom dome: Motýliky – Holky z našej škôlky; Mačiatka – Hojda, hojda; Ježkovia – Princezná a kráľ; Usilovné včielky – Hráme sa, hráme. Po skončení sa deti rozišli domov spokojné, že to bolo pekné popoludnie.

Kaľavská, Ľaudisová

Zdá sa mi, ako by to bolo včera, keď som písal príspevok do Klenovských novín z príležitosti odchodu dlhoročného riaditeľa našej základnej školy J. Romana do dôchodku a hľa, uplynuli už dva roky, čo je vlastne polovica funkčného obdobia novozvoleného riaditeľa školy F. Koldrása. Preto ma zaujímalo, čo je nové v našej ZŠ a ako sa darí novému vedeniu školy plniť čoraz náročnejšie úlohy, ktoré stoja pred školstvom v tejto nie veľmi priaznivej situácii v období hlbokéj finančnej a hospodárskej krízy.

Už pri príchode k budove školy si isto každý všimne zmenený areál školy. Staré tuje a smrek, ktoré skôr špatili a znečisťovali okolie školy, ale aj chodník pred budovou boli odstránené, čím sa opticky akoby zväčšil školský dvor a lepšie vynikne aj priečelie vynovenej fasády budovy školy. Pôvodné tuje, na výsadbu ktorých si pamätám, sme sadili spolu so žiakmi, hlavne pre zachytávanie prachu od cesty na školský dvor, ale aj proti preskakovaniu lopty na cestu, pretože na školskom dvore sa vtedy pravidelne hrával futbal, prípadne hádzaná. Ako ma riaditeľ školy uistil, pripravuje sa projekt na výsadbu nových, hlavne okrasných drevín, ktoré isto ešte viac skrášlia areál školy a zabezpečia aj dostatok zelene. Realizovaný má byť najneskôr na jar budúceho roku.

Zaujímalo som sa aj o organizáciu školy a výchov-

no-vzdelávací proces. ZŠ má v súčasnosti 233 žiakov v 13 triedach a 3 oddelenia ŠKD. Výučbu a výchovný proces zabezpečuje 19 pedagogických pracovníkov a 3 asistenti učiteľa. Škola poskytuje výučbu cudzích jazykov podľa školských osnov. Anglický jazyk sa vyučuje od 3. ročníka a druhý cudzí jazyk (nemčina) od 6. ročníka. Celková výučba na škole prebieha v dvoch vzdelávacích programoch. V štátnom a školskom, v ktorom si každá škola môže prispôsobiť vyučovacie pred-

Čo nové v ZŠ V. Mináča ?

mety podľa podmienok školy. V ňom sa na našej škole vyučuje 15 predmetov. Žiaci školy sa zapájajú do rôznych záujmových krúžkov, ktoré fungujú na štátne vzdelávacie poukazy. Takto pracuje desať krúžkov. Na škole sa pokračuje v tradícii regionálnej výchovy a ľudovej kultúry, ktorá sa začala za bývalého vedenia školy.

Novým projektom, do ktorého sa škola zapojila, je národný projekt MRK - je to projekt školy so zvýšeným počtom detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. Zmyslom projektu je úplné vzdelávanie detí v škole, vrátane prípravy na vyučovanie na nasledujúce dni. Do projektu sú zapojení všetci učitelia a asistenti učiteľa a v rámci neho sú žiaci zapojení do ďalších 19

záujmových krúžkov. Projekt je plánovaný na dva roky a vyžaduje si od všetkých pedagogických pracovníkov zvýšené nároky na prípravu a hlavne čas strávený v škole pri práci so žiakmi.

Okrem toho sa žiaci ZŠ pravidelne zapájajú do tradičných súťaží, ako sú olympiády cudzích jazykov, matematiky, dejepisu a pod. Tradične výborné výsledky dosahujú družstvá malých zdravotníkov, ktoré pravidelne obsadzujú 1. miesta v okrese, škola naďalej organizuje Literárnu súťaž V. Mináča, do ktorej sa zapájajú žiaci z okolitých škôl a prispievajú aj do iných literárnych súťaží v rámci okresu.

Napriek tomu, že v škole je veľký počet detí zo znevýhodneného prostredia, ktoré nemajú doma vytvorené vhodné podmienky na prípravu na vyučovanie, ZŠ vytvára podmienky pre rozvoj svojich žiakov aj najnovšími vysoko kvalitnými technickými zariadeniami školy.

Je treba vážiť si prácu našich pedagógov, ktorí sa snažia odovzdať všetko, čo je v ich silách na dosiahnutie čo najlepších výsledkov a naďalej udržiavať dobrú tradíciu našej ZŠ, ktorá vždy dokázala výchovne a dobre pripraviť svojich absolventov pre ďalšie štúdiá na stredných školách. Pri tom im účinne pomáha vedenie obce a obecna polícia hlavne pri riešení dochádzky žiakov.

Slavomír Hruška

Dňu matiek 10. mája v kultúrnom dome. V programe účinkovali deti z Materskej školy Karola Pajera. Zatancovali, zaspievali a básňou pozdravili aj žiaci Základnej školy Vladimíra Mináča a na záver vystúpili detské folklórne súbory Mladosť, Zornička, speváčka Alžbetka Váradiová a na heligónke zahrál Jozef Bulka.

Vystúpenia DFS Mladosť a Zornička

Detský folklórny súbor Mladosť sa po postupe z regionálnej súťaže choreografií v Hnúšti predstavil s choreografiou Stanislavy Zvarovej Zahrajmo sa na Jánošíka aj na krajskom kole, ktoré sa konalo dňa 7. mája v Kokave nad Rimavicou. Zúčastnilo sa ho 11 detských folklórnych súborov z Banskobystrického kraja. DFS Mladosť získal Bronzové pásmo.

XX. ročníka prehliadky heligonkárov v Budinej sa 11. mája zúčastnil heligonkár DFS Mladosť Jozef Bulka, ktorý po vystúpení dostal pozvanie účinkovať na prehliadke heligonkárov v Korytárkach.

Dňa 14. mája sa Alžbetka Váradiová zúčastnila na súťaži Slávik Slovenska, ktorú usporiadalo Centrum voľného času Relax Rimavská Sobota. Na heligónke ju doprevádzal Ján Kožiak. Obsadila 3. miesto. V tento deň sa konalo aj vystúpenie na členskej schôdzi Slovenského Červeného kríža. Najskôr vystúpili deti z DFS Mladosť s choreografiou Zahrajmo sa na Jánošíka. Ďalej zaspievala Alžbetka Váradiová za doprovodu heligonkára Jána Kožiaka. Na záver zahráli na heligónkach Jozef Bulka z DFS Mladosť a zahrál a zaspieval heligonkár Ján Kožiak z FS Vepor.

-jz-

Klenovské nevesty voľakedy

Rodičia v minulosti kladli veľký dôraz na výber manželského partnera, aby bol z približne rovnakej sociálnej a etnickej skupiny. V Klenovci bolo dôležité aj to, aby manželka boli toho istého vierovyznania. Sobáš s katolíčkou alebo katolíkom nebol vítaný aj z praktických dôvodov. Deti v krížnom manželstve (ako sa týmito manželstvám hovorilo) bývali iného alebo rôzneho vierovyznania.

Pri výbere nevesty sa prihliadalo, či si vie zastať najmä robotu v gazdovstve i v domácnosti. Po príchode do mužovej rodiny sa nevesta dostala pod opateru svokry, a tu bol často "kameň úrazu". Svokra posudzovala prísne všetku jej prácu. V roľníckych rodinách sa vyžadovalo,

Mária Brndiarová (1930) ako nevesta v roku 1948.

aby nevesta vedela napiecť chleba, aby ovládala prácu v domácnosti i na poli, aby bola schopná priať ľan a konope a pod. Nevesta musela počúvať svokrine príkazy. Nepatriť sa, aby odvrávala. Postavenie nevesty bolo ovplyvnené aj tým, či pochádzala z obce alebo z inej dediny. Domáci neradi videli nevestu z cudzieho kraja, napr. z vrchov, alebo z Kokavy. Taká mohla v Klenovci bývať aj tridsať rokov, vždy bola Kokavka. Časom sa nevesta prispôbila životu v novej rodine, i keď si musela veľa vytrpieť, kým spoznala rôzne spôsoby, návyky a zvyklosti v domácnosti. Musela sa prispôbiť dominantnej úlohe muža, ktorý bol hlavou rodiny, vlastníkom majetku alebo živnosti. Muž žene málo pomáhal. Nestaral sa o domáce práce a aj výchovu detí prenechával manželke. Začul však chlapcov do roľníckych alebo remeselníckych prác, aby boli zruční a stali sa dobrými roľníkmi alebo remeselníkmi. Vzťahy v manželstve ovplyvňovali aj názory na sexuálne spoluzitie manželov. Vyžadovala sa vzájomná vernosť. Nevera sa odsudzovala, ale aj to, keď muž a žena žili spolu bez zosobášenia "na vieru". Keďže manželstvá vznikali podľa želania rodičov, bez dlhšej známosti, vznikali rôzne problémy. Bolo treba poskytnúť mladým ľuďom čas na to, aby si zvykli jeden na druhého. Dieťa nemalo prísť na svet skôr ako po roku. To záviselo od muža, ktorý sa mal držať zásady: – Orať môže, siať nemusí. – Platilo to aj v prípadoch, ak manželka mali už veľa detí a ďalšie boli neželané.

Július Molitoris

Všimli sme si...

Predajcovia pritvrdili

V súvislosti s vrcholiacou hospodárskou a finančnou krízou ako aj rastúcou konkurenciou v obchodnom sektore, predajcovia priemyselného tovaru, kuchynského riadu a zdravotníckych potrieb v ostatnom období pritvrdili metódy získania zákazníkov na prezentáciách tovaru. Už ich nelákajú iba kávou, pohostením a podaním obeda v príjemnej reštaurácii v kúpeľoch alebo na inom atraktívnom mieste, ale sľubujú lákavé darčeky, poskytujú bonusy na nákup tovaru a začali s klamaním zákazníkov, že vyhrali vysokú sumu peňazí, aby si kúpili, resp. objednali tovar, ktorý ponúkajú aj na splátky. Starší ľudia, najmä

dôchodcovia, im slepo dôverujú a kupujú tovar, kuchynský riad a iné veci. Častokrát ani nie pre seba, ale pre deti a vnúčatá, a tým sa neraz dostávajú do finančných problémov a stanú sa obeťou exekútorov. Keď z toho vytiezujú, zisťujú, že kúpili síce kvalitný tovar, ale predražený, že sa dali oklamať šikovným predajcom, lebo tie isté veci mohli kúpiť v klasickom, kamennom obchode alebo v supermarkete lacnejšie a bez stresu.

Ľudia už prišli na to, že títo predajcovia – v Čechách ich nazývajú šmejdi = pluhavci, oplani – sú nepoctiví a ich tovar je nakoniec tiež šmejdi, čiže habrurda, nepotrebná vec, ktorá iba zaberá miesto v kredenci. Preto sa pýtame: – Dokedy ešte budú naši dôchodcovia dôverovať týmto predajcom, ktorí porušujú základné mravné zásady poctivého obchodovania? (mo)

Upozornenie

Uzávierka najbližšieho vydania Klenovských novín bude 23. augusta 2013.

Ondrej Búr na svojom aute s výletníkmi z Klenovca na Mat'áške v roku 1928.

Foto P. Jamríška

Autodoprava v Klenovci

Po 1. svetovej vojne sa používanie automobilov rozšírilo, najmä v mestách a v priemyselných oblastiach. Vo vývoji motorizmu nezaostával ani Klenovec. Automobil – v tom čase nazývaný autiak – nebol nijako lacný, preto ho vlastnili len majetnejší ľudia.

V aute sedával za volantom "šofér", dnes nazývaný vodič. Mohol to byť sám majiteľ alebo osoba s preukázanom vyškolením. Autoškoly vtedy neboli. Školenie robil technický úradník, ktorý vodičov oboznámil nielen s dopravnými predpismi, ale aj s konštrukciou motora. Ženy za volantom boli zriedkavé. Automobil jazdili po cestách, ktoré mali kamenný poklad, boli posypané štrkom a uvalcované. Asfalt v tom čase neexistoval. Preto na cestách bolo v suchom počasí veľa prachu a počas dažďov zasa veľa vody, ktorá ostriekavala chodcov. Na pohon automobilov sa používal benzín alebo nafta, ale počas 2. svetovej vojny aj plyn. Ten sa vyrábala v generátore pripevnenom priamo na nákladnom vozidle z drevených klátikov alebo z dreveného uhlia. Generátor síce nepridával automobile na krásu, ale benzínu a nafty bol nedostatok. Motor bolo treba upraviť, výkon bol znížený, úprava však nebola drahá. Spaľovanie v generátore spôsobovalo nečistotu, boli potrebné tkanivové filtre, ktoré bolo treba

čistiť, takže vodič bol aj kominárom. Využívanie automobilu len na osobnú dopravu bolo v tom období luxusom, preto v Klenovci prevažovali nákladné vozidlá, ktoré premávali do okolia Lučenca a Rimavskej Soboty a privážali tovar do obce. Mlynár Július Takáč a jeho synovia Pavel (zahynul za SNP v Hronci pri Brezne) a Július mali spočiatku osobné auto zn. Škoda so sklopnou strechou, na ktorom vozili poštu z Hnúšte do Klenovca a popritom prepravovali aj ľudí. Neskôr kúpili menšie nákladné auto zn. Singer-Minerva a potom aj štvorkolesovú nákladnú Tatra. Samuel Zúrik, podnikateľ a majiteľ troch mlynov, mal osobný automobil zn. Škoda (vodičom bol pán Pargáč) a ľahké nákladné vozidlo zn. Ford. Ondrej Búr, mechanik a zámočník (jediný v obci mal sústruh na kovy) so synom Miroslavom vlastnili najprv osobné auto už v roku 1928 (pozri obrázok), neskôr kúpili nákladnú Tatra. Napokon Július Percze mal nákladnú Škodu a po nej štvorkolesovú Tatra, ktorú úplne zničil počas jesenných mesiacov roku 1938, keď deň a noc evakuoval z okupovaného južného pohraničia Slovákov. Všetci autodopravcovia pomohli v ťažkých časoch ľuďom s prepravou osôb i tovarov, preto im patrí táto spomienka od autora článku, ktorý ich všetkých poznal.

Koloman Zúrik

Demikát

Na štyri porcie tejto tradičnej pochúťky potrebujeme: 1 liter vody, štyri krajce chleba, 130 gramov bryndze, jednu cibuľu, soľ, drvenú rascu, mletú sladkú papriku.

Postup: Do vody dáme celú ošúpanú cibuľu, soľ, rascu a papriku. Privedieme do varu a na miernom ohni povaríme dvadsať minút. Chlieb nakrájame na menšie kúsky a rozdelíme ho spolu s rozdrobenou bryndzou

do tanierov. Vývar precedíme a nalejeme do tanierov. Čas prípravy: 5 minút, čas varenia: 20 minút.

Účastníci druhého ročníka podujatia Jánošíka na Vepri.

Jánošík na Vepri II.

Obec Klenovec, OZ Rodon, Lesný závod Rimavská Sobota – Lesná správa Klenovec a Milan Medveď z Rimavských Zalužian zorganizovali II. ročník podujatia Jánošík na Vepri. V stredu 8. mája sa na Varte pod Veprom zišlo okolo 140 priaznivcov turistiky, ktorých privítala starostka obce Zlata Kaštanová. Účastníkov pozdravili klenovskou hymnou členovia mužskej speváckej skupiny FS Vepor. Turistické podujatie na Varte oživila výstava fotografií Pavla Trnavského Vepor a jeho okolie a História Klenovca, ktorú nainštaloval z vlastného archívu a zozbieraných fotografií od občanov Klenovca. Tí, ktorým zvýšili sily, a bola ich väčšina, vystúpili na najvyšší vrch Klenovských vrchov – Klenovský Vepor, ktorý je dominantou okolitej prírody. Najvyšší vrch v lokalite menom Jánošíkova skala, ktorú pred rokom obohatili o sochu Jánošíka, je turistickou atrakciou a ožila zvukom heligónky a spevom účastníkov. Cestou z Vepra účastníci zišli chodníkom k miestu, kde v minulosti stála Panská izba, o ktorej nám porozprával zo svojich spomienok Pavel Hruška z

Klenovca, ktorý v tejto lokalite žil. Chata, ktorá po vojne zhorela, žiaľ, zostala len v spomienkach. Patrila Rima-muránskej spoločnosti a navštevovali ju hlavne ľudia z Pešti. Ďakujeme pánovi Hruškovi za zaujímavé rozprávanie nielen o chate ale aj okolitej prírode, o živote ľudí v minulosti, o miestach kde boli rybníky.

Organizátori podujatia Jánošík na Vepri II. ďakujú všetkým, ktorí pomohli pri organizovaní tohto podujatia. Milanovi Medveďovi z Rimavských Zalužian, dobrovoľníkom a pracovníkom Lesnej správy Klenovec za výborný guláš. Poďakovanie patrí aj Pavlovi Trnavskému za krásnu výstavu fotografií, firme Elektrodat - O. Vývek za ochranný náter na sochu Jánošíka, členom FS Vepor a všetkým, ktorí svojou účasťou prispeli ku krásne strávenému dňu, aj ako spomienka na minulosť a chuť chrániť naše prírodné a kultúrne dedičstvo pre ďalšie generácie.

(Organizátori podujatia prosia, ak má niekto staré fotografie z chaty Pánskej izby, radi by sme ju aspoň obrázkom sprítomnili súčasnej generácie.) - org -

Gemerský pohár vyhrali Bálintovci a Šmatlák s Hruškovou

Vyvrcholenie sezóny

V Hrachove sa 8. júna konal 14. ročník Gemerského pohára v bedminton. Týmto turnajom zmiešaných dvojíc vyvrcholila sezóna 2012 - 2013. V kategórii seniorov triumfovala dvojica Richard Bálint-Nikoleta Bálintová (Družstevník Klenovec), ktorá vo finále zdolala pár Ivan Hruška ml.-Martina Parobeková (Družstevník Klenovec, RODON Klenovec) 2:1 na zápasy. Tretiu priečku obsadil Peter Kaľavský s Viktoriou Pevnou (RODON Klenovec, BK GMH Hnúšťa). Podujatie poznačila tentokrát slabšia účasť. Medzi seniormi vzdávalo boje šesť dvojíc.

V žiackej kategórii kraľovala dvojica Richard Šmatlák-Monika Hrušková (Družstevník Klenovec). Vo finále porazili Vladana Pevného so Sylviou Orlovskou (BK GMH Hnúšťa, BC Prešov) 3:0. Na treťom mieste skončil pár Dáriuš Bálint-Alžbeta Bálintová (Družstevník Klenovec). Aj v tento kategórii sa predstavil poltucet párov.

Bedmintonisti TJ Družstevník Klenovec majú za sebou skutočne veľmi vydarenú sezónu. - Bola jedna z najúspešnejších. Stali sme sa druhým najúspešnejším oddielom na Slovensku,“ uviedol Richard Bálint.

Dobšinský deťom

- Kde bolo, tam bolo..., – takto sa začínajú naše obľúbené rozprávky v knižkách, ktoré si čítame. A ako sa do tých knižiek dostali? To sme sa dozvedeli 7. júna počas kultúrneho predstavenia Dobšinský deťom, ktoré si pripravili žiaci a ich pedagógovia zo Špeciálnej základnej školy v Klenovci. Na začiatku sme spoznali zázračnú vílu z rozprávky, ktorá nás sprevádzala celým predstavením. Najskôr nás zoznámila s ujom Paľkom Dobšinským, ktorý bol slovenským zberateľom a zapisovateľom ľudových rozprávok. Ujo Paľko zapísal naše obľúbené rozprávky do kníh a spolu s účinkujúcimi nám ich predstavil. Naši najmladší žiaci nám zahrli rozprávku O Pampúšikovi, dievčatá zatancovali ako nežné víly, žiarivé slnká i zlé ježibaby. Žiaci 2. stupňa zvládli ako profesionálni herci rozprávku O dvanástich mesiačikoch. Z Materskej školy Karola Pajera nám zatancovali krásne princezné a ich princovia. Na záver sa prišla s ujom rozprávkárom zoznámiť aj striga Agáta, ktorá spolu s vílou pozvala na pódium všetkých účinkujúcich. Vo víre spoločného

spevu a tanca na pódiu, ale i v hľadisku, sa skončila hodinka plná rozprávok a rozprávčiek z pera Pavla Dobšinského.

Za tento úžasný program patrí veľká vďaka najmä pedagógom zo „špecky“.

ŠZŠ Klenovec

Z kultúrneho predstavenia Dobšinský deťom, ktoré pripravila ŠZŠ Klenovec.

O Oltárne

Zaujímavé miesta priťahovali pozornosť ľudí od dávnych dôb. Nie inak tomu bolo aj u nás. Slovensko je krajina, kde nájdeme množstvo pozoruhodných miest. Jedným z nich je aj miesto nazývané Oltárne. Dnes nám veda ponúka mnohé odpovede na záhady z minulých čias. Pozrime sa však do dôb spred skoro 175 rokov, keď naši predkovia nemali také znalosti ako my. Oltárne priťahovalo pozornosť laikov i vedcov. Ale všetko po poriadku....

V Banskej Bystrici v rokoch 1836 -1838 vydával evanjelický kňaz Karol Kuzmány časopis Hronka, ktorá sa pokúšala presadiť používanie spisovnej češtiny aj na Slovensku. Celkovo sa mu podarilo vydať deväť dielov časopisu, ktorý bol tlačený v jednej z najvýznamnejších banskobystrických tlačiarň, v Macholdiovskej tlačiarň. Časopis sa venoval popularizačnej a osvetovej činnosti, mal široký okruh prispievateľov a vo svojej dobe predstavoval jeden z tlačových vrcholov slovenskej inteligencie. Nás zaujíma príspevok Samuela Hojča, ktorý príznačne nazval O Oltárně. Opisuje tu zaujímavosť z okolia Klenovca, kamene, ktoré sa na pohanské oltáre podobajú. Sám píše, že sa dopytoval o týchto skálach, ktoré aj J. Kollár vo výklade k Slávy dcére spomenul, a tak sa tam hneď začiatkom roku 1836 vydal. Navštívil toto zaujímavé miesto, aby preskúmal, či skutočne ide o pohanské oltáre. Opis miesta, ktoré navštívil znie nasledovne: „Na vrchu samém naležagj se skály tři znamenité velikosti v rovnohranjku trohranjkú proti sobě postawené, že průchod medzi nimi gen asi 4 sáhy široký se nalézá.“ (g čítaj ako j – pozn. autora).

Samuel Hojč ďalej podrobne opisuje priestor ako aj veľkosť skál. Niektoré ďalšie balvany vyzerali akoby pôvodne boli položené na ďalších a tak tvorili akýsi oltár, no neskôr boli z neho zvrhnuté nižšie. Práve z tohto odvodzuje, že sa medzi ľuďmi rozšírila legenda o pohanských oltároch, ktorej stále ľudia v okolitých dedinách veria. Tiež sa povára, že je tam mnoho pokladov ukrytých a tak tam pomerne často chodia dedičnania hľadať. Hneď však dodáva, že si nevie predstaviť, kto by si dal toľké námahy, aby pod taký ťažký kameň ukryl poklad. Po podrobnejšom skúmaní však prišiel na to, že balvany nie sú spojené s horninou, ktorá sa v mieste nachádza a teda, že pôvodne tu naozaj neboli. Sám si kladie otázku, či by také dielo zvládol človek: „....to se mi nezdá býti podobné, nebo věkové za nichžby se to bylo státi musilo, zagisté neměli přjprav Carburyho genž skálu k pomjku Petra Velikého ze znamenité dalekosti do Petrohradu dostawil.“ Dnes už vieme, že Samuel Hojč mal správny úsudok a že tieto skalné útvary sú prirodzeným dielom prírody. V tom čase však konečný záver nechal na čitateľoch. Rozhodne však poprel, že by mali súvis so starými Slovanmi vzhľadom na ďalší miestny názov Čechovo, pretože toto pomenovanie, ako uvádza, vzniklo až v 15. storočí.

V roku 1836 pátral Samuel Hojč po záhadе, ktorá možno dodnes trápi niektorých ľudí. A tak sám prispel k popularizácii a k legendám, ktoré sa o tomto mieste trádajú. Vďaka jeho snahe sa zachoval jedinečný 177- ročný opis zaujímavého prírodného výtvaru.

Richard R.Senčák

Richard Šmatlák absolútnym kráľom slovenských bedmintonových kurtov

Trojnásobný majster Slovenska

Na majstrovstvách Slovenska starších žiakov a žiačok hrali prím bedmintonisti TJ Družstevník Klenovec. Na májovom národnom šampionáte v Rozhanovciach brali štyri z piatich majstrovských titulov.

Vo dvojhre chlapcov dominoval Richard Šmatlák, ktorý nenašiel premožiteľa a vo finále porazil 2:0 na sety Vladana Pevného (BK GMH Hnúšťa). Šmatlák kraľoval aj vo štvorhre, ktorú hral s oddielovým spoluhráčom Marekom Trnavským. Vo finále si poradili 2:0 s párom Horák-Hrnčár (Ilava, Trenčín). Dvojhra dievčat bola záležitosťou našej Moniky Hruškovovej. V súboji

o zlato si poradila 2:0 s hráčkou Lokomotívy Košice Drotárovou. Na stupne víťazov sa dostala Hrušková aj vo štvorhre, v ktorej bola jej partnerkou oddielová spoluhráčka Vanessa Mináčová. Umiestnili sa na bronzovej pozícii. Klenovčania tvrdili muziku aj v mixe. Zlatými medailami bola ovenčená dvojica Šmatlák-Hrušková. Vo finále porazila pár Horák-Prostínáková z Ilavy v

Trojnásobný majster Slovenska Richard Šmatlák (v strede) so svojimi odieľovými spoluhráčmi M. Hruškovou a M. Trnavským.

Bedmintonisti získali zlaté medaily na majstrovstvách SR

Po žiakoch aj dorastenci

Finálový turnaj majstrovstiev Slovenska v bedmintonovom zmiešaných dorasteneckých družstiev sa v máji uskutočnil v Trenčíne.

Naši zlatí bedmintonoví dorastenci, tohtoroční majstri Slovenska

troch setoch 2:1.

Mladší žiaci mali svoje vyvrcholenie sezóny v Bratislave. Z Klenovca si právo účasti na majstrovstvách Slovenska vybojovala len Kornélia Dovalová. V žiadnej disciplíne sa jej však na medailové priečky nepodarilo vystúpiť.

Viac sa dario najmladším bedmintonistom v kategórii do 11 rokov. Až osem našich nádejí sa zúčastnilo majstrovstiev Slovenska najmladšieho žiactva v Šuranoch. Medailovým umiestnením s bron-

zovým leskom sa môže popýšiť dvojica Alžbeta Bálintová-Michaela Ostricová vo štvorhre dievčat. Eva Hrušková a Alexandra Figuliová ostali tesne pod medailovou pozíciou. Vo dvojhre dievčat a chlapcov bolo pre našich najmladších maximom 1. resp. 2. kolo. Chlapčenské dvojice Gabriel Parobek-Peter Pačesa (Hnúšťa) a Samuel Vránsky-Nicolas Černák sa nanešťastie stretli už v 1. kole. Víťazne z tohto duelu vzišla prvá dvojica, ale na medailu ani táto výhra nestačila. V zmiešanej štvorhre mala najbližšie k medaile dvojica A.Bálintová-P.Pačesa, ostatné dvojice sa neprebojovali z 1. resp. 2. kola.

Richard Bálint

Futbalisti skončili predposlední v oblastnej lige Kde budeme v budúcej sezóne?

V nedeľu 16.júna sa zápasmi na zelených trávnikoch skončil ďalší ročník oblastnej futbalovej ligy. Naši futbalisti dopadli neslávne, na predposlednom mieste. O ich osude v novej sezóne 2013-2014 sa asi bude rozhodovať aj za zelenými stolmi, vzhľadom na každoročne sa opakujúcu neprehľadnosť v otázke postupujúcich-zostupujúcich aj v nadväznosti na krajské súťaže.

Do historických análov sa zapisujú tieto výsledky nášho mužstva v závere sezóny: **16.kolo – 5.máj: Klenovec – Revúčka 3:4 (0:4!!!)**, góly nášho mužstva: Viktor Vince 2 (jeden z 11 m), Tomáš Hložka; Dohrávka **13.kola 8.mája: Klenovec – Stárňa 4:1 (3:0)**, góly: Martin Oláh 3, Ondrej Barto; **17.kolo – 12.máj: Sirk – Klenovec 2:0 (1:0)**; **18.kolo – 19.máj: Klenovec – Bátka 2:1 (2:1)**, obidva góly dal Tomáš Hložka; **19.kolo – 25.máj: Jesen-**

ské B-Rim. Janovce – Klenovec 6:4 (2:0), góly: Fiľo 2, Martin Oláh, Tomáš Hložka; **20.kolo – 2.jún: Klenovec – Gemer 3:4 (2:0)**, góly: Vladimír Parobek, Richard Bálint, Martin Oláh; **21.kolo – 9.jún: Veľké Teriakovce – Klenovec 3:0 (1:0)**; **22.kolo – 16.jún: Klenovec – Kráľ 4:1 (1:1)**, góly: Hložka 2, Vince z 11m, Brndiar. Pripomeňme si, kto nastupoval v klenovských dresoch v záverečných zápasoch tejto sezóny: Igor Hruška, Martin Kubinec, V. Parobek, Vince, Šagúl, Brndiar, Bavalá, Barto, Hložka, Milan Oláh, Miroslav Kubinec, M.Hruška, T. Medved', Mináč, Z.Oláh, R.Bálint, Fiľo, Matej Benčo, Marek Benčo.

Konečná tabuľka I. triedy ObFZ

1. Ožďany	22	17	4	1	71:16	55
2. Gemer	22	11	3	8	50:42	36
3. Jesenské B	22	11	2	9	54:42	35
4. Revúčka	22	11	2	9	43:37	35
5. Muráň	22	10	4	8	44:32	34
6. Kráľ	22	9	3	10	42:47	30
7. Bátka	22	8	4	10	45:48	28
8. Jelšava	22	6	7	9	40:55	25
9. V. Teriakovce	22	7	3	12	43:46	24
10. Stárňa	22	8	3	11	39:76	24
11. Klenovec	22	7	2	13	38:51	23
12. Sirk	22	5	4	13	37:54	19

Pozn.: Azda by stálo za širšiu „spoločenskú“ diskusiu pohovoriť si o futbale v našej obci – trebárs aj na stránkach KN – veď v súčasnosti nemáme ani jedno mládežnícke družstvo v súťažiach a ako je vidno, aj seniorský futbal sa potáca na vratkých základoch.

Jeho účastníkmi boli aj hráči TJ Družstevník Klenovec. Tí sa medzi slovenskú špičku prebojovali z 2. miesta na oblastných majstrovstvách Východ. Klenovčania sa pod hradom Matúša Čáka predviedli v najlepšom svetle. V úvodnom zápase hladko porazili družstvo CEVA Trenčín 6:1. Následne tesne 3:4 podľahli tímu M – Šport Trenčín. V záverečnom vystúpení klenovské družstvo zdolalo Lokomotívu Košice 5:2. Keďže tri tímy získali po štyri body, rozhodovalo o poradí skóre. A to vyznelo v prospech Klenovca, ktorý tak získal majstrovský titul. O zisk zlatých medailí sa zaslúžili: Nikoleta Bálintová, Richard Šmatlák, Monika Hrušková, Ivan Hruška, Renáta Surová, Pavol Kochan, Vanessa Mináčová, Dárus Bálint. Konečné poradie:

1. Družstevník Klenovec 4 body (skóre 14:7), 2. M – Šport Trenčín 4 body (11:10), 3. Lokomotíva Košice 4 body (10:11), 4. CEVA Trenčín 0 bodov.